

Jurjewi Gesti Põllumeeste Selts.

Gesti

põllu- ja käsitöö näituse

eeskawa.

Jurjewis (Tartus)

Augustikuu 9., 10. ja 11. päeval 1903.

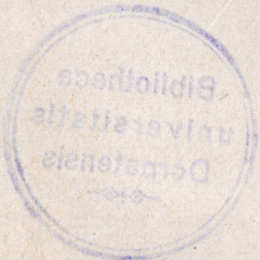

Jurjewis (Tartus) 1903.

J. G. Põllumeeste Seltsi kirjastus.

A

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 30 мая 1903 г.

К. Сõõт'i trüff, Jürjewis (Tartus).

Bibliotheca
universitatis
Dorpatensis

ARHIIVKOGU

A. Üleüldised määrused.

199305

§ 1. J. Cesti Põllumeeste Seltsi poolt toimepandaval Cesti näitusel on otstarbekas põllutöö, hobuse- ja karjakasvatuse, piimatalituse, seakasvatuse, aiatöö, mesilasepidamise ja käsitöö edendus.

Täendus I. Näituse ülemaalsiks osakonnaks on käesoleval aastal piimatalituse ja seakasvatuse osakonnad, millest iseäranis üle terve todomaa osa võtma kutjutakse. Piimatalituse ja seakasvatuse jaoskondadesse on iseäranis rohkesti auhindasid määratud.

Täendus II. Näituse aja jooksul peetakse asjatundjate poolt näitliska kõneid.

Täendus III. Auhindadeks on Seltsi poolt hulk hõbe- ja prongsaaurahasid, umbes 1000 rubla vularaha ja kaunistatud kiitusekirju. Väale selle on riigi-asutustelt ning põllutöö, aiatöö, mesilasepidamise ja muudelt seltsidelt kuita erainimestelt suur hulk hõbe- ja prongsaaurahasid, kiitusekirju ja raha.

Täendus IV. Näituse kordapanek on iseäralise näitusetoimekonna hooleks antud.

§ 2. Näitus peetakse 9., 10. ja 11. augustil 1903 a. ära ja on waatajatele awatud: 9. augustil kella 12 lõun. kuni kella 8 õhtu; 10. augustil kella 10 hom. kuni kella 8 õhtu ja 11. augustil kella 10 hom. kuni kella 7 õhtu.

§ 3. Et näitusele toodavatest asjadest näituse ajaks nimekirja ehk katalogi trükkida ja näituse ruumisid tarvilikult ära seada võiks, palutakse kõiki näitusele toodavaid asju 5 päewa enne näituse algust, s. v. kuni 5. augustini üles anda. Hiljemalt ülesantud asjad võetakse küll vastu, kuid ei tule mitte näituse nimekirja.

§ 4. Ülesandmihi wõtawad vastu ja annawad näituse üle lähemat seletust: 1. Jurjewis (Tartus): 1) Cesti Põllumeeste Seltsi talitus, Raatuse uul. nr. 16. 2) „Postimehe talitus“. 3) Dr. A. Schulzenberg, Riia uul. nr. 24. 4) K. Sööti raamatukauplus. 5) C. A. Wirkhausi kauplus Peterburi uul. nr. 42. 6) Vellep, Kurk ja K^{ie} kaubamaja Söögi turul. 7) Chr. Aug. Wirkhausi kauplus kaubahoowis nr. 8. 8) Tõnissoni Wemakste Liääri.

2. **Jurjewi (Cartu) ligikonuas:** 1) Wallawanem J. Tarif Tähtweres. 2) Kohaomanik P. Luiga Koptas. 3) Kohaomanik J. Thomson Raadil. 4) Kohaomanik K. Pärn Wajulas, Sahlapuu. 5) Mõisawalitseja Perli Wajula mõisas. 6) Wallakirjutaja J. Pintmann Luunjas. 7) Kohaomanik K. Juriado Luunjas. 8) Taabri mõisa rentnik B. Kapsta. 9) Kohaomanik M. Schulz. 10) Wallawanem Aug. Soome Worbuses.
3. **Mõõs:** 1) Kihelkonnakooliõp. Th. Koojileht. 2) Wallakirjutaja P. Fuchs Meeril. 4. **Äkis:** 1) Wallakirj. J. Rammul Glistweres. 2) Kohaomanik Torim Woldi Tormil. 3) Sepameister K. Jürisson. 5. **Maarja-Wagdaleenas:** 1) Kihelkonnakooliõp. J. Tammemägi. 2) Kohaomanik J. Ostrat Kudinal. 3) Kaupmees ja kohaomanik E. Kingssepp Saare wallas. 4) Kõster J. Kondt Waral. 6. **Laiusel:** 1) Wallakirj. J. Luha Jõgewal. 2) Kõster J. Riomar Laiusel. 3) Wallakirj. Unt Waimastweres. 4) Kaupmees Reitaw Laius-Tähtweres. 7. **Palamusel:** 1) Bestikomanik G. Kufik. 2) Kohaomanik J. Warik. 3) Kohaomanik K. Karm Wiisüis. 4) Juustumeister M. Munnä Kuremaal. 5) Kirjutaja Parts Koelas. 8. **Kurks:** 1) Kohapidaja J. Riomar Puurmanis. 2) Kirjutaja Bau Laewas. 3) Kirjutaja Campjon Puurmanis. 9. **Tormas:** 1) Kihelkonnakooliõp. Kommuksjar. 2) Kohaomanik K. Laas Wotikweres. 3) Kirjutaja G. Schulbach Wwinurmes. 4) Proua Josua Lohufoos. 5) Jaamapidaja J. Mill Mustwees. 10. **Kodaweres:** 1) Kõster Paukam Mlatškiwil. 2) Kohaomanik Jr. Kärner Mlatškiwil. 3) Neiu Anna Haawa Palal. 4) Metšaillem D. Seidenbach Hallikul. 11. **Päpinas:** 1) Kõster J. Raudsepp. 2) A. Kaarast. 12. **Wõnnus:** 1) Kihelkonnakooliõp. K. Neumann. 2) Mõisawalitseja Reinberg Kaagweres. 3) Kirjutaja J. Must Kastres. 4) Kirjutaja J. Puusepp Ahjal. 5) Kirjutaja J. Wäljaots Haaslawal. 6) Kirjutaja G. Kallas Mätšal. 13. **Kambjas:** 1) Suure-Kambja mõisa rentnik G. Fuchs. 2) Wallakirjutaja G. Eichhorn. 3) Juustumeister P. Munnä Wana-Kuustes. 4) Kirjutaja G. Karneol Wana-Kuustes. 14. **Otepääs:** 1) Jaamapidaja J. Huik Kuustakul. 2) Kaupm. K. Treial Kuustakul. 3) Kirjutaja K. Saar Paluperas. 4) Mõisapidaja M. Härms. 15. **Saugastes:** 1) Kooliõp. Hermann raudteejaama juures. 2) Kirjutaja G. Uusen Saugastes. 3) Mõisarentnik Saul Kuigatši Hädu-mõisas. 4) Mõisarentnik J. Grünberg Keenil. 5) Kirjutaja K. Suits Kuigatšis. 6) Kirjutaja A. Orro Laatres. 16. **Rõngus:** 1) Kohaomanik J. Grünfeldt Tammel. 2) Apteeker prowisor J. Kaart Rõngus. 3) Kohaomanik Eifenšmidt Käärdil. 4) Kirjutaja Wajar Aakres. 17. **Rannus:** 1) „Emujärwe“ põllumeeste seltsi esimees, kõster J. Kompus. 2) Kohaomanik J. Oldt Rannus. 3) Wallawanem Peterson Walgutäs. 4) Mõisapidaja G. Rajs Tammel.

18. **Puhjas**: 1) Kõster R. Peerna. 2) Kõhaomanik Mets Uilas. 3) Kõhaomanik Juudas Kavildas. 4) Kirjutaja Tattar Kongutas. 5) Kooliõpetaja Normann.

19. **Wärul**: 1) Jr. Karlsoni raamatukauplus. 2) Kaupmees J. Mõttus. 20. **Põlwas**: Apteeker R. Bergmann. 21. **Kõnges**: Kõster A. Asfor. 22. **Wasseliinas**: 1) Põllumeeste Seltsi esimees Paaswa mõisa rentnik P. Penjin. 2) Põllum. S. kirjatoim. kihelkonnakooliõp. A. Uudriiz. 23. **Kanapääs**: Kõhaomanik K. Mitt Walgjärwes. 24. **Arwastes**: Kõster J. Wasil. 25. **Harglas**: 1) Wallawanem Kargaja. 2) Kooliõpet. Kalkun Mõnistes. 26. **Karulas**: Wallawanem D. Pattik.

27. **Walgas**: Kohukaupluse omanik P. Giner. 28. **Helmes**: 1) Kihelkonnakooliõpetaja A. Krimm. 2) Wallakirjutaja J. Dert Tõrwas. 3) Kaupmees J. Wiira Pifasillal. 29. **Tarwastus**:

1) Kõster D. Birkenhal. 2) Kirjutaja T. Kuusik Tarwastus. 30. **Paistus**: 1) Kirjutaja J. Kaudjepp Holstres. 2) Kihelkonnakooliõp. J. Kossmann.

31. **Wiljandis**: 1) A. Tõllasepa raamatukauplus. 2) Kõhaomanik M. Tõnisson Wiljandi Murzil. 3) Kõhaomanik T. Härmis Wiljandi Usul. 32. **Kõpüs**: Kihelkonnakooliõp. P. Rubel.

33. **Suure-Jaanis**: 1) Proua R. Kurrik Angemõijas. 2) Kõster S. Kapp. 34. **Kolga-Jaanis**: Sp. W. Reiman. 2) Kõster J. Tiedt. 35. **Pilistweres**: Dr. J. Voorberg.

36. **Põltsamaal**: Raamatukauplus T. Tiedt. 37. **Wändras**: Kooliõp. W. Univer. 38. **Coris**: Kihelkonnakooliõp. Ollino.

39. **Hallistes**: 1) Kõhaomanik J. Sapas. 2) Kõhaomanik P. Liebus. 40. **Karksis**: Kihelkonnakooliõp. Luukas. 2) Wallakirjut. J. Ilwes. 41. **Saardes**: Kaupm. H. Kase Kilingi-Mõmmes.

42. **Häädemeestel**: Kooliõp. C. Grant.

43. **Pärnus**: 1) Trüfikõjaomanik H. Paane. 2) Tel. am. H. Mägi. 44. **Mihklis**: Kaupmees P. Werner.

45. **Kuresaares**: Adwokat C. Falk. 46. **Kaarmal**: Kooliõpetaja J. Kirotar. 47. **Kärlal**: Sp. J. Kerg. 48. **Põidel**: Kõster K. Paulmeister.

49. **Tallinnas**: 1) „Cesti Postimehe“ toimetus. 2) J. Bloompuu raamatukauplus Harjuvärawas.

50. **Paides**: Kaupmees Koik.

51. **Kakweres**: R. ja P. Erna raamatukauplused. 52. **Wäike-Maarjas**: J. Piw. 53. **Jakus**: Kõster Hansen.

54. **Harwas**: Kooliõp. J. Speek, „Postimehe“ abitalituses.

Pääle selle on kõik Cesti põllumeeste seltsid üles futsutud, näituse kohta seletust andma, ülesandmisi wastu wõtma jne.

§ 5. Asjade ülesandmisets on ülesandmise-lehed trükitud, kuhu lüüsimiste pääle täielikud kostused tulewad kirjutada. Ülesandmise

leht nr. 1 tuleb augusti kuu 5. päewaks s. a. näitusetoimekonna kätte saata, nr. 2 aga nendesamade kostustega näituseplatšil asjade sisseandmise juures ette näidata.

T ä h e n d u s I.: Oma kasvatatud loomade kasvatamise kohta tuleb tunnistus ette näidata.

T ä h e n d u s II.: Kõik asjad ja loomad, mis näitusel mitte ära ei ole müüdüd, wiidakse näituselt raudteedel ilma maksuta koju tagasi!

Et seda õigust saada, ei tohi aga loomade ehk asjade omanikud weofirjade ärakirju ehk duplikatsid, mis neile asjade saatmise juures raudteel antakse, mitte ära häwitada ega kaotada, waid peawad neid alal hoidma ja näitusetoimekonnale ette näitama, et sellel võimalik oleks tagasiweo tunnistuste päale tarwilikka märkusi teha.

Neid asju, mis „bagas“ näitusele toodud, ei saa mitte ilma hinnata tagasi saata, sest tarwilik ärakirvi weofirjast puudub.

§ 6. Näitusele toodawate loomade ja asjade wastuwõtmine näituse ruumides kestab 7. augustil kella 2—7 p. l., 8. augustil hom. kella 10-est kuni õhtu kella 7-ni ja 9. augustil hom. kella 5—9-ni. Asjade wastuwõtmise juures antakse kwiitung, mille eete- näitamisel asjad pärast näituse lõppu omanikule kätte antakse.

T ä h e n d u s I.: Kui ülesandmine seaduslikka nõudmisi mitte ei täida, siis wõib teda tagasi lükata.

T ä h e n d u s II.: Naesterahwa näputööd palutakse võimalikult 2 päewa enne näituse algust ära tuua, et neid sündsast üles wõiks seada.

§ 7. Näitusele toodawate loomade ja asjade wäärtus peab üles antama.

§ 8. Näitusele toodawatele loomadele ja asjadele palutakse kui võimalik, lühikest kirjeldust ehk seletust juurde lisada.

T ä h e n d u s I.: Igale üsikule asjale, iseäranis näputöödele, palutakse walgest riidest jedel päale õmmelda, kuhu päale tuleks tähendada: 1) asja nimi, 2) wäärtus, kui müüa, müügihind, 3) näitaja nimi ja elukoht.

T ä h e n d u s II.: Luuhiina saamiseks peab näitusele kõige vähemalt toodama: wiljaseemet $\frac{1}{2}$ wassa, linu 20 naela, heinaseemet 5 naela, keeduwilja, wiljapuu- ja metsapuu-seemet 1 nael, wõid 10 naela.

T ä h e n d u s III.: Wäljaweo- ja kõõgiwõi palutakse 2 nädalat enne näituse algust näituse juhatusse kätte tuua, et näha saaks, kas tema hästi seisab.

T ä h e n d u s IV.: Wäljaweo wõid palutakse tarwilikul sissepakkimisel näitusele tuua, nagu teda müügile saadetakse.

§ 9. Suuremate asjade ülesseadmine ja tarwilikud eeltööd peawad näitajate poolt nende kulu ja tööjõuuga aegsasti korda saadetama. Et tähendatud ülesseadmine mitte näituse ilu ei rikuks, selle üle walwab näitusetoimekond.

§ 10. Asjade ja loomade kinnitamine sünnib omaniku soowi järele tema enese kulul, peab aga ülesandmise-lehe pääl ära tähendatud olema.

§ 11. Näituse asjade wigastamise ehk muu kahju eest, mis ilma tema avaliku süüta on juhtunud, ei wastuta näituse juhatus mitte.

§ 12. Raebtused näitusesse puutuwate asjade üle tulewad 24 tunni jooksul kirjaliselt näitusetoimekonnale sisse anda.

§ 13. Näitusele toodawate loomade ja asjade eest wõetakse järgmisel wiisil seisuraha:

1. Hobuse (üksiku ja warjaga mära) eest 75 kop.
2. Warja eest 50 "
3. Karilooma eest 40 "
4. Patriruumi eest, kui sääl mitu wäiksemat looma sees on 50 "
5. Sea, lamba, wärika ja muu wäiksema looma eest à 30 "
6. Põllutöö-riistade, masinate, wanrite, meesterahwa käsitööde jne. eest lahtisel platsil ruutjala päält 1 kop.
7. Asjade eest kuuride all ruutjala päält 3 kop.
8. Karja- ning põllusaaduste wäiksema numbri päält wõetakse 10 kop.
9. Meesterahwa kodukäsitööde eest seisuraha ei nõuta.
10. Käsitööde eest, mis tiikf lauda ehk seinä ära wõtawad, ruutjala päält 5 kop., pörändu ruutjala päält 3 kop.

T ä h e n d u s : Kui asi seinä ja pörändat ühtlasi tarwitab, siis maksetakse selle ruumi eest, mida rohkem ära kulub.

11. Sulgloomad, mis puurides näitusele toodakse, on maksust priid.

T ä h e n d u s I.: Spetifikude kogude eest wõib näitusetoimekond seisuraha kuni $\frac{1}{3}$ alandada.

T ä h e n d u s II.: Töötawate reheapsumasinate eest ei ole mitte üle 5 rubla maksta.

T ä h e n d u s III.: Ürilliste kodukäsitööd ei ole seisurahast mitte wabastatud.

§ 14. Näituse pileтите hinnad on: laupäewal 40 kop., pühapäewal 20 kop. ja eesmapäewal 30 kop.; terve näituse aja pileti nime pääle 1 rbl. 25 kop.

T ä h e n d u s I.: Priipileti saawad loomade talitajad ja asjade järewalwajad — wiimsed näituse juhatusse otsust nõõda. Kes oma pileti teisele edasi andnud, kaotab pileti ja maksab seltsi hääks 1 rubla.

T ä h e n d u s II.: Lapsed, toolidpilased ja alamwäeteenijad maksawad pääsetähtede eest poole hinda.

B. Näituse fõrd.

§ 15. Teatust ja juhatusst näituse korra, näitusele toodud asjade ja loomade, auuhinna-andmise põhjuste ja muu kohta saab igäüks näituse-talitusest ehk büroost, kus seks walitud näituse-toimekonna liikmed terwel näituse kestusel wahetpidamata walwamas on.

TÜ Raamatukogu

§ 16. Loomade söötmise ja talitamise eest peavad näitajad ise muret kandma. Loomade talitamisel antakse sisse- ja väljakäimiseks talitaja nime päale priipilet, aga sel ajal, kui näitus awatud on, ei tohi talitajad mitte ilma näituse-toimekonna teadmata näituseplatšilt ära minna; ei täida nemad seda nõudmist mitte, siis peavad nad oma kuluga uue pileti ostma, nõndasama peavad talitajad uue pileti ostma, kui nad antud priipileti ära on kaotanud. Loomade puhastamine ja asjete hoidamine peab iga päew enne näituse awamist sündima.

Loomade ettehoomise ajal peab iga loomatalitaja oma loomade juures olema ja käsu järele looma ette tooma ja kõnnitama.

Loomade talitajad ja asjade järelewaatajad peavad näituse-toimekonna nõudmisi tähele panema; ei tohi näituse ruumides mitte juhtetada.

§ 17. Põllutöö-riistade ja masinate näitajate asemikud on kohustatud näituse-toimekonna teadmise järele teatud aegadel asjade juures olema ja nende üle waatajatele seletust andma.

§ 18. Näitusele toodud loomade ja asjade müümine sünib näituse-toimekonna liikmete juuresolemisel ehk toimekonna läbi. Iga müüja maksab näituse-kassasse: loomade ja eluta asjade päält kaks protsenti, põllutöö-riistade päält pool protsenti. Kes salaja ehk ilma toimekonna lubata müüb, maksab kümme protsenti näituse-kassa hääks. Maksu wõtab wastu näitusetalitus ehk büroo.

Tä h e n d u s I.: Kui asjad ehk loomad müüa, siis pandakse see iseäralise tähe pääl üles.

Tä h e n d u s II.: Asjade päält, mis alla 1 rubla ära müüakse, ei wõta näituse kassuks mitte maksu. Kui aga ühel näitajal rohkem asju on ära müüdüd, siis wõetakse ülemal tähendatud maksu müüdüd asjade hinna üleüldise summa järele.

§ 19. Näituse jooksul pandakse loomade ja asjade oksjon ehk müümine enam-pakkumise teel toime. Kes oma loomi ehk asju enam-pakkumise teel müüa soowib, peab seda ülesandmise-lehele üles panema ehk aeglasti näitusetoimekonnale teada andma.

Tä h e n d u s: Loomade ja asjade päält, mis enam-pakkumise teel ära müüakse, makstakse näituse hääks harilik protsent, mis § 19 ära on tähendatud. Kui omanik looma ehk asja ise tagasi ostab, on temal näituse hääks pool wähem maksta.

§ 20. Näitusele toodud loomad ja asjad jääwad oma koha pääle kuni 11. augusti õhtu kella 6-ni, ning peawad pääle näituse lõppu 24 tunni aja sees näituseplatšilt ära wiidama. Pääle seda tähtaega lasseb näituse-toimekond ärawiimata asjad näitaja kulul ära koristada ja 1 kuu aega alles hoida. Asjad, mis ühe kuu jooksul pääle näituse lõppu ära wiidud ei ole, müüakse J. G. Põllumeeste Seltsi kassuks ära, kui omanikuga mitte kokku ei ole lepitud.

TU Toimekonna

§ 21. **Auuhindade väljajagamine** sünnib viimasel näituse päeval pärast lõunat seltsi eestseisuse ja näituse toimekonna poolt auuhinnamõistjate protokollide põhjal.

T ä h e n d u s : Auuhinnad, mis näituse viimasel päeval kätte saamata jäävad, antakse päale näitust G. P. Seltsi talituse poolt välja.

C. Näituse jaoskonnad.

I. Hobuse kasvatatus.

I. Hobused : 1, täkud, 2, märad, 3, märad waršfadega, 4, waršad : a) māravaršad 1 ja 2 aastased, b) täkwaršad 1 ja 2 aastased, 5, ruunad.

1. Täiswerd : 1) tööhobused, 2) sõiduhobused.

2. Segawerd : 1) tööhobused, 2) sõiduhobused.

II. Karjapidamine.

I. Weised : 1, lehmad, 2, pullid, 3, mullikad : a) õhwad, b) härgmullikad.

1. Gesti tõugu täiswerd ;

2. Angleri tõugu täiswerd ;

3. Hollandi ja Frieši tõugu täiswerd ;

4. Segawerd ;

II. Lambad : a. Willa-lambad, b. liha-lambad.

III. Sulgloomad : kanad, hanid, pardid, kalkunid jne.

III. Seakasvatatus — ülemaaline jaoskond.

I. Sead : a, Berkshire, b, Yorkshire, c, maa tõugu sead jm. :

1, emmised, 2, kulbid, 3, orikud, 4, põrsad, 5, emmised põrsastega.

II. Sea kasvatuse korraldus : 1, Sea lautade plaanid, kirjeldus jne, 2, sigade kasvatamine, 3, muumamine.

III. Sea-liha : 1, Sealihha alalhoidmine, soolamine, suitsetamine ; 2, Sealihha tarwitamine, küpsised, supid, suitsetatud ja kuivatatud liha, worstid, werikäkid jne.

IV. Sea kasvatuse kõrwalised saadused : Harjased, nahk, sõrad, kondid, lihwad.

IV. Karjapidamise kõrvalised saadused:

Will, seep, küünlad, liim.

Piimatalitus — ülemaafine jaoskond:

- I. Piim: a. Kohupiim, hapupiim, rööskpiim; b. röösk koor, hapu koor.
- II. Vähi: a. Rööskaföörewähi: Pariisi vähi, lauawähi, wäljaveowähi; b. hapufööre-wähi. c. müügile saatmine.
- III. Juust: a. Schweitzi juust, b. kõwa juust, c. pehme juust; d. müük.
- IV. Piimatalituse riistad: 1) Süpsi, kurnamise ja wanutuse-wõnad, koorelahutajad, wõitegemise masinad jne. 2) Üleüldine piimatalituse sissesead.

V. Põllutöö saadused.

- 1) Taimed ja seemned: rukkid, nisud, odrad, kaerad, oad, herned, tatrak.
- 2) Ploomatoidu taimed: ristikhein, timut, kureherned, naerid, porgandid, peedid jne.
- 3) Riitaimed: linad, kanepid jne.
- 4) Põllutöö tehnika saadused: jahu, tangud, tärkliis, taime-õlid, õlu, wiin, taar (kwass), limunad, mõdu jne.
- 5) Põllutöö tehnika kõrvalised harud: telliskivid, lubjapõletus.
- 6) Põllutöö tehnika saaduste valmistamise riistad.

VI. Aiapidamine ja metsakaswatus.

- 1) Wiljapuud: a. wiljapuu seemned ja wili, õunad, ploomid, kirsiid, murelid jne.; b. marjapõõsad ja marjad: karumarjad (tikerperid), maasikad, sõstrad, wabarnad (wahrakud) jne.
- 2) Puuwilja joogid: marjawein, õunawein, marjalimunad.
- 3) Keedised: õuna- ja marja-sahwtid, keedetud marjad jne.
- 4) Kuivatatud puuwili: kuivatatud õunad, ploomid.
- 5) Söögitaimed: kartulid, kapsad, kaalikad, porgandid, kurgid, peedid, kõrwitsad, lill-kapsad, peterjellid, laugid, sibulad, redised, rõikad, figurid jne.
- 6) Keedu- ja aiawilja seemned.
- 7) Viljed: toa- ja aiakilled, ilupuud.
- 8) Aiakäri riistad: aianoad, aiasaad, aiakäärid jne.
- 9) Metsapuude seemned ja taimed.
- 10) Puude proowid.

- 11) Metsfatarvitamise abinõud ja riistad.
- 12) Aiapidamise ja metsakasvatuse kirjandus, aiaplaanid, kooliaedade plaanid jne.
- 13) Metsa tehnika ja adused: laua- ja laastulõikis jne.

VII. Mesilase-pidamine.

- 1) Mesipuud mesilastega.
- 2) Mesi, waha.
- 3) Mesilasepidamise riistad jne.
- 4) Kirjandus.

VIII. Põlluharimine ja maaparandus.

- 1) Põllutöö käsiriistad: adrad, äffed, hanijalad, rullid, labidad, kablid, wikatid, rehad, sirbid, hangud, hargid, linapuhastamise riistad jne.
- 2) Põllutöö masinad: külwamise, niitmise, riisumise, hõlõikamise, linakatkumise, rehepeksu, tuulamise jne. masinad.
- 3) Majapidamise paranduse abinõud: ehituseplaanid — talu eluhoonete, lautade, rehtede, kuivatuserhetede plaanid ja mudelid, maamõõtmise, weeloodimise, maakuivatamise ja niisutamise riistad.
- 4) Kunstpõllurammu: kunstsõnnikud, lubi, kips, jne.
- 5) Turwa-tööstus: Turwad, turvalõikamise riistad.

IX. Käsitöö.

A. Majapidamises tarwitatawad tööd:

- 1) Raha tööd: Parksepa, sadulsepa, kingsepa, kinnassepa, kübarsepa, harjassepa tööd jne.
- 2) Puu- ja punumise tööd: Puusepa, tõllassepa, püttsepa, treiali, korvipunumise, fõtetegemise j. m. tööd.

B. Sepatööd.

- 1) Põllutööriistad: a, käsiriistad: adrad, äffed, rullid, wikatid, rehad, sirbid, wiglad, hangud, labidad, wanakrid, reed, saanid, kuivatuserheted jne.; b, masinad: külwimasinad, sõnnikulaotuse masinad, kartuli-wõtmise masinad, tuulamise masinad, rehepeksumasinad, niidumasinad, ruffilõikuse masinad, linapuhastuse masinad jne.
- 2) Majaristad: kirwed, kiinid, masarad, tangid, pihid, peitlid, noad — liife-noad, sulenoad, lauanoad, kahwliid, püsnoad, habemenoad, pangid, keeduriistad, pannid, kohwiwestid, kartuli-

foorijad, fohwipõletajad, lihapeeneestamise masinad, lambid, latrid, lühtrid, lehtrid, walemid, rahakapid.

- 3) Tööriistad: puufepa, piittfepa, ratašfepa, treiali, puulõike, rättsfepa, kingfepa, sadulfepa, kübarsfepa, parkfepa, fepa, lukufepa, hobuserautuse, ehituse, aiatöö, metšapidamise, jahi, kala-püüdmise riistad.
- 4) Wiilifepa tööd.
- 5) Lufufepa tööd.
- 6) Naela ja traadi tööd: Hobusenaelad, hobuserauad, naelad, traadivõrgud jne.
- 7) Kardfepa tööd: Toobid, pangid, liuad, šdelad, wannid jne.
- 8) Šdikšugused muud fepatööd.

C. Kunstkäsitööd.

- 1) Maalimise, jonistuse, tulijoonistuse j. m. tööd.
- 2) Nikerduse, puulõike, kujuraimise tööd.
- 3) Päewapildi tööd.
- 4) Raamatutrüki, kiwitrüki, raamatufõitmise j. m. tööd.
- 5) Muusikariistad: klawerid, pianinod, orelid, wiulid, puhumiseriistad.

D. Kunstmetallitööd:

- 1) Kunstfepatööd: majaehthed, taotud rauast iluasjad, firjutuse=õnuud, pildiraamid, pingid, lauad, raudaiad jne.
- 2) Peenemad metall- ja mehanika=tööd: kellad, elektrikellad, õmblusmasinad, jalgrattad, elektrimasinad, arstiriistad, loomaarstiriistad.
- 3) Kullafepatööd.

E. Šooliõpilaste tööd.

- 1) Metallitööd.
- 2) Tisleri=tööd.
- 3) Papi=tööd.
- 4) Nikerdus=tööd.
- 5) Kujutustööd ehk modellerimised.
- 6) Šõletismaali=tööd.
- 7) Šoonistused.

X. Šodune käsitöö, išeäranis naesterahwa näputöö.

- A. Šelgedel koetud willased tööd: kangad, waibad, rätikud.
- B. Šelgedel koetud linased tööd: kangad, lõuendid, laudlinad, linad, käterätid jne.

- C. 1) Ketrus: Lõngad, niidid.
2) Wärvimine: wärwid, wärvimise tööd.
3) Kirjamise ehk väljandblemise tööd.
4) Smblemise tööd.
- D. Warrastega kudumine ja heegeldamine.

XI. Gesti laadi käsitöö.

- 1) Wanad Gesti rahwariided: a. ülikonnad, iseäranis rüüd, pihitud, alusküued, ürbid, taskud; b. kirjamisetööd, iseäranis rooked, päärätid, pääehted, põlled, käterätid; c. kudumisetööd: wööd, kindad, sukad; d. ehted: preesid, sõled, feed, sõrmused; e. tööriistad: kangasteljed, kölad, wokid, niied, soad, uid, käärpuud, kerilauad, wiisipud ehk hasplid, kehad, niksid, kaasid.
- 3) Gesti laadi puutööd: Kirjutud kapad, kannud, soolawakad, karbid, napad, torbitud, lusikad, kopad, lähkrid, firmud, lauad, toolid, sängid, kapid, firstud, wakad, kurikad, uhmrud, mõhed, sadulad, wanakrid, reed, kelgud.
- 3) Gesti rauatööd: Noad, kirwed, kiinid, murdenoad, liimeistrid, hoolmed, lusikanoad, uherdid, käämrid, peitlid, pihid, tangid, wasarad, alased, lõdtsad.
- 4) Gesti põllutööriistad: adrad, äffed, karuäffed, koodid, folgispuid, roobitsad, linaharjad, linaraatsid, wiglad, rüüsti-puud, hargid, hangud, rehad, uksepöörad, seinawarad.
- 5) Gesti jahi- ja kalapüügi riistad a. wibud, lingud; b. noodad, wõrgud, kuuritsad, liiwid, kahad, wästrad, unnad, õnged.
- 6) Gesti muusikariistad: kandleid, wilespillid, karjapansunad, torupillid, lutufarwed, wiulid, krapid, kuljused.
- 7) Ghituse kaunistused.
- 8) Wanad Gesti mõõdud ja arwamise abinduud: Päämrid, jürwilauad, pügalpulgad, arupulgad, tunnipakkud.

Tä h e n d u s 1. Gesti laadi käsitöö jaoskonda mõdetakse kõige päält tööst, mis wana Gesti laadi kannawad, wastu. Reist töödest peawad waatajad meie rahwa algupäralist maitset tundma õppima ja sündsat eeskuju wõtma. Iseäranis tähtis on see, et meie oma wana Gesti wärwifid ja nende kokkukõla hästi tundma saame. Tungiwalt tuleb soowida, et pääle wanade Gesti käsitööde ka niifuguseid uuemaid tööstid ja asju näatusele toodaks, mis wanade eeskujul ehk muustrite järele valmistatud ja maitse harimiseks wäga tähtsad on.

Tä h e n d u s 2. Muuhinna mõistmisel mõdetakse Gesti laadi tööd muu käsitööga üheskoos hindamisele, üles seatakse nemad aga iseäralde.

XII. Tuletõrjumise abinõud,

iseäranis maal tarvitatawad tule-kustutamise riistad.

XIII. Võiduküünd.

Julgiküünd ja kirriküünd. Osa võivad kõik põlluharijad, peremehed ja sulased, võtta.

Tä h e n d u s: Soovitaw on, et küündjad ahrad ise kaasa tooks.

D. Auuhinnamõistmise eeskirjad.

1) Auuhinnamõistjad peavad tarvilikud põhjused üles tähendama, miks auuhind on määratud, igakuks ise raamatutelesele, mis näituse kirja-koos alles hoitakse.

Tä h e n d u s: Auuhinnamõistjad annavad oma hindamise-raamatud näituse-toimetonnale ära, vähemalt need raamatud, kus auuhinnamõistjate otsused läbistiftu kokku on võetud.

2) Auuhinnamõistjate komisjonid algavad oma tegevust näituse esimesel päeval. On soovitatav, et nad oma tööd seltsimil päeval lõpetaksivad.

3) Auuhinnamõistjate komisjon valib oma liikmete keskest juhataja, kes otsust annab, kui arvamised lahku lähewad, nii et ühelgi arwamisel häälendamist ei saa.

4) Auuhinnamõistjad võivad tarvilikul korral näituse juhatajale lubal väljaspoolt asjatundjad nõuu andma paluda. Ülemal näitusejuhatajal on kõrgis komisjonides häälõigis.

5) Auuhinnamõistjad võivad hindamist oma arwamist mööda toimetada: kaalumise, mõõtmise, waatamise waral jne.

6) Kui auuhindamisel efektus on juhtunud, siis võib hindamist näituse juhatajale kokkuleppides veel kord toimetada. Muidu ei muudeta allkirjaga sisseantud auuhinnamõistmist mitte enam.

7) Auuhinnamõistjad annavad neid auuhindasid, mis nende jaoksõnda määratud.

8) Auuhindasid antakse ainult häädetoodete eest; kui hääd ei ole, jääwad ülearusjed auuhinnad järele.

9) Auuhinnamõistjad võivad wabaks saanud auuhindasid oma jaoksõnnale paluda.

10) Teistel näitustel antud auuhinnad ei ole hindamisel mitte mõõduandwad.

11) Soomad ehk asjad, mis aasta enne selle näitusel auuhinna saanud, võivad ainult siis auuhinda saada, kui nemad paranenud ja kõrgema auuhinna wäärt on.

12) Auuhindasid antakse saaduste walmistajatele ja pidajatele, kui ka loomade kaswatajatele: kõrgemaid auuhindasid saawad aga üksi walmistajad ja kaswatajad, kuna teised kiituse-

kirju võivad saada. Kaupmehed saavad sarnaseid ktitusekirju ainult siis, kui nendel asjade valmistaja wabriku poolt agenturi luba on.

13) Muuhinnad antakse asjade eest isikutele.

14) Üks näitaja võib mitu auuhinda saada, kui tema mitmes jaoskonnas asju ehk looni on näitusele toonud.

15) Asjad ei tule mitte auuhinnamõistmise alla, kui näitaja tähtsaid teateid meelega walesti üles on andnud, wõdraft tööd oma tööks nimetanud jne.

16) Glajate auuhindamisel on jaoskonna alaosjade järele iseäranis tarwituse ja kaswatuse pääle waadata.

17) Muuhinnad antakse Seltji esimehe, näituse juhataja ja kirjatoimetaja allkirjaga välja.

18) Hõbe-auurahad arwatakse förgemaks, kui pronks-auurahad.

19) Kes asju ja loomi auuhinna saamiseks näha pannud, ei wõi mitte selles jaoskonnas auuhinnamõistjaks olla, milles tema asjad mõistlewad.

T ä h e n d u s : Iseärallikudel tarbekordadel võib näituse juhatus lubada, et isikud neis jaosfondades, kus nende asjad ehk loomad mõistlewad, auuhinnamõistmiste oja wõtaksivad, muudkui selle tingimisega, et nemad oma asjade ehk loomade hindamise ajal auuhinnamõistmisest tagasi astuksivad.

20) Muuhindade määramisel tuleb iseärallikka nõudmise silmas pidada, mis isikute auuhindade wäljaandmise kohta käiwad.

T ä h e n d u s : Kui kellegil ühes jaoskonnas mitmeid asju ehk loomi on, siis võib tema hääde toodete eest iseäralise kogu-aauhinna saada. Kogudeks arwatakse ühetõulise loomi ehk asju.

21) **Wõidukünnil mõistlewad** osawõtjad ühes koos; auuhinna andmisel tehakse wõimaluse korral peremeeste ja sulaste wahel wahed: peremeestele antakse wõimalikult wäärtasju, mida nemad tarwitada saawad; sulastele soowimise korral jularaha, kui nad wäärtasjadega, näit. uuribega, mitte rahul ei ole.

22) **Wõidukünni** ajal juhataakse tähelepanemist selle pääle, et madalal pinnal Soome eeskujuga järele maa harja tuleb künda, nõnda et liig weji wagudesse võib walguda.

23) **Wõidukünni eeskirjad:**

I. **Sige wagu.** Künni osad tulewad enne walmis mõõta. Wao otsa mehapihused tähised üles seada; tähistel wärwilised paberimärgid otjas — igal kündjal oma wärv.

II. **Ühesugune künd.** Üks wagu olgu teise laiune; kiwi kohal ei tohi maad terweks jätta j. n. e.

III. **Lõpetuse wagu** olgu ühtlane; enne wiimast wagu atra üks funi 2 tolli ülemale seada; maal põhja wiimase waoga mitte pääle pöörda.

IV. **Tööloomadega ja riistadega ümberkäimine.** Hobustega mõistlikult ümber käia; abra-hoidmine olgu waba, mitte kõige hingega pääle rõhuda.

V. **Künni üleüldine wäljanägemine.** Wao otsa laiused olgu ühtlased; madalamaid kohti ei tohi olla, sest et sääl all maa terweks on jäänud.

T ä h e n d u s . Kog on künni juures mõõdu andew.

